

Warszawa, dnia 2 listopada 2005 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr hab. Andrzej ZOLL

RPO-516411-X/05/TG

00-090 Warszawa Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 827 64 53

Pan
Prof. dr hab. Zbigniew RELIGA

Minister Zdrowia

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej oraz ustawy o zawodach lekarza i dentysty (Dz. U. Nr 175, poz. 1461) w art. 1 pkt 20 nadała nowe brzmienie dotychczasowemu art. 27a ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 57 poz. 602, ze zm.). W myśl zmienionego przepisu, indywidualna praktyka, indywidualna specjalistyczna praktyka oraz grupowa praktyka pielęgniarek, położnych nie może być wykonywana w zakładzie opieki zdrowotnej na podstawie umowy cywilnoprawnej o udzielanie świadczeń zdrowotnych. Nowa regulacja wchodzi w życie w dniu 1 stycznia 2006 r.

Zgodnie z wcześniej obowiązującym brzmieniem przepisu, zakaz taki obejmował wyłącznie wykonywanie grupowej praktyki pielęgniarek i położnych w publicznych zakładach opieki zdrowotnej. Zatem nowa regulacja w sposób istotny powiększyła zakres właściwości tego przepisu, wprowadzając zarówno ograniczenia dotyczące zatrudnienia pielęgniarek i położnych wykonujących indywidualną i indywidualną specjalistyczną praktykę, jak też rozszerzając zakres podmiotów, w których nie może być wykonywana indywidualna i indywidualna specjalistyczna oraz grupowa praktyka pielęgniarek i położnych na wszystkie zakłady opieki zdrowotnej - szpitale, zakłady opiekuńczo-lecznicze, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, sanatoria, prewentoria, przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, pogotowie ratunkowe, laboratoria diagnostyczne, pracownie protetyki stomatologicznej i ortodontcji, zakłady rehabilitacji leczniczej, żłobki i inne zakłady, spełniające warunki określone w ustawie z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91 poz. 408 ze zm.). W tej sytuacji, wszystkie wymienione publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, mogą zatrudniać pielęgniarki i położne wyłącznie na podstawie umowy o pracę.

Wprowadzona zmiana dotyczy około 20 tys. na ogólną liczbę 220-250 tys. pielęgniarek i położnych, które skorzystały ze stworzonych przez prawo możliwości wykonywania zawodu pielęgniarki w formie indywidualnej praktyki, indywidualnej specjalistycznej praktyki oraz grupowej praktyki pielęgniarek i położnych. W licznych skargach wpływających z tego środowiska podnosi się, że wprowadzona zmiana - mimo drastycznego ograniczenia prawa do wykonywania zawodu pielęgniarki i położnej - nie ma wpływu na sposób wykonywania obowiązków. Zawód pielęgniarki jest wprowadzonym zawodem samodzielnym (art. 2 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej), ale w określonym zakresie w procesie leczenia pielęgniarka jest podporządkowana lekarzowi. Podporządkowanie administracyjne i wynikające stąd konsekwencje prawne nie stoją na przeszkodzie samodzielności zawodu, gdyż również lekarz na oddziale podlega ordynatorowi i musi realizować ustalony przez niego przebieg leczenia. W skargach od kierownictw zakładów opieki zdrowotnej wyrażane są obawy, że wejście w życie znowelizowanego przepisu będzie skutkowało nie tylko dezorganizacją pracy, ale spowoduje konieczność wypowiedzenia zawartych wcześniej umów cywilno-prawnych i nawiązania umów o pracę z personelem pielęgniarskim. W wielu wypadkach wpłynie to znacząco na sytuację finansową zakładów opieki zdrowotnej, zaś skutki ekonomiczne wprowadzanego przepisu nie zostały zbadane.

Uprzejmie informuję Pana Ministra, że dokonawszy stosownych analiz, w dniu 13 października 2005 r. skierowałem do Trybunału Konstytucyjnego wnioski o stwierdzenie niezgodności wskazanego na wstępie art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. z wzorcami konstytucyjnymi określonymi w art. 22 w zw. z art. 31 ust. 3, z art. 2 i z art. 119 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Jednakże złożenie wniosku nie ma wpływu na zbliżający się termin wejścia kwestionowanego przepisu w życie.

Wejście w życie budzącej poważne wątpliwości natury konstytucyjnej zmiany art. 27a ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej spowoduje nieodwracalne skutki zarówno dla zainteresowanego środowiska społeczno - zawodowego jak i zakładów opieki zdrowotnej. Na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. nr 14 poz. 147) zwracam się więc do Pana Ministra o rozważenie możliwości pilnego podjęcia działań natury legislacyjnej, zmierzających do skreślenia przedmiotowego art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., bądź też do zmiany terminu wejścia w życie tego przepisu na czas po rozpoznaniu sprawy przez Trybunał Konstytucyjny.

/-/